

Minorali va tunnelli suv tashlagichlar.

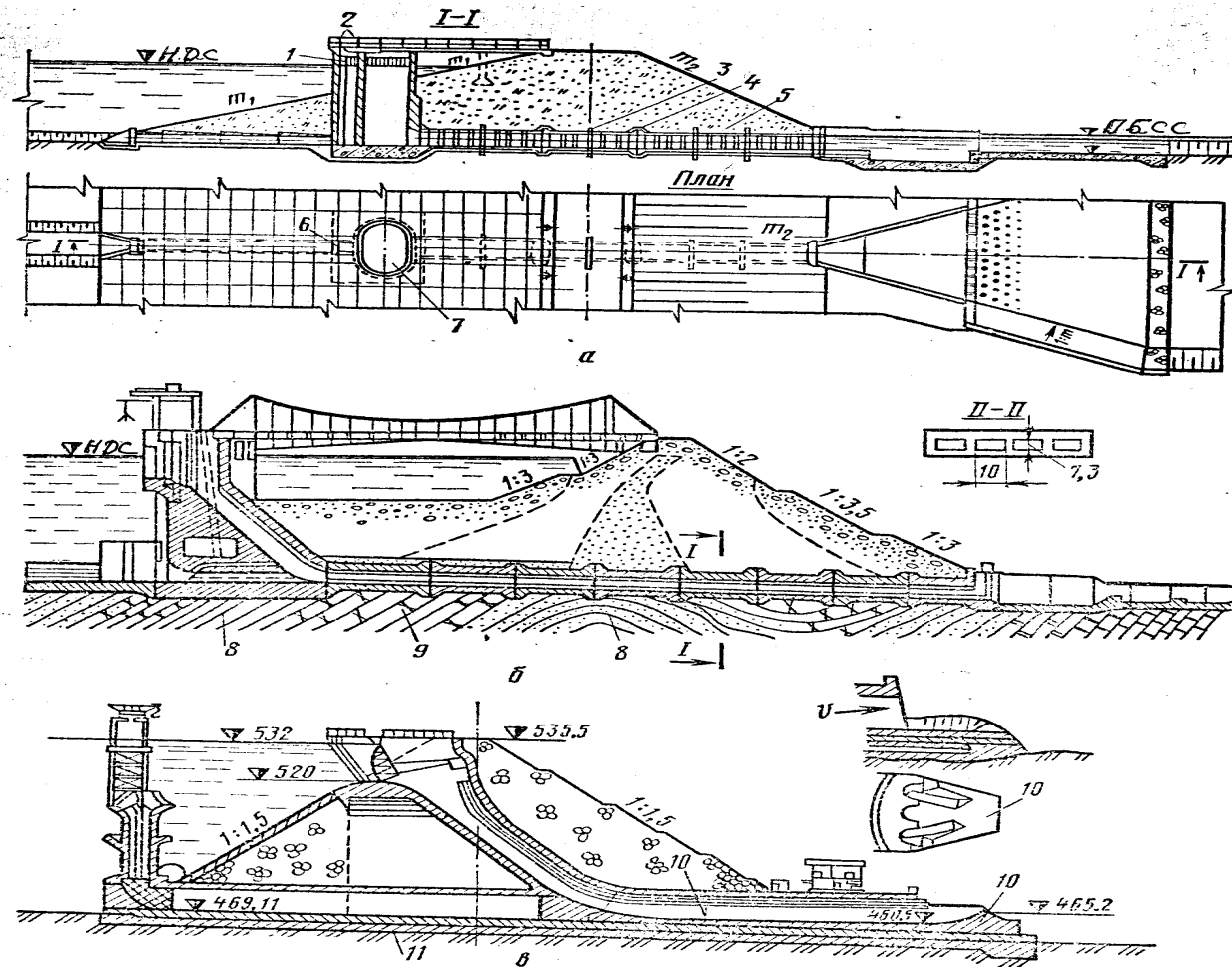
Reja:

1. Quvurli -minorali suv tashlagichlar
2. Tunnelli suv tashlagichlar

- **Adabiyotlar:**

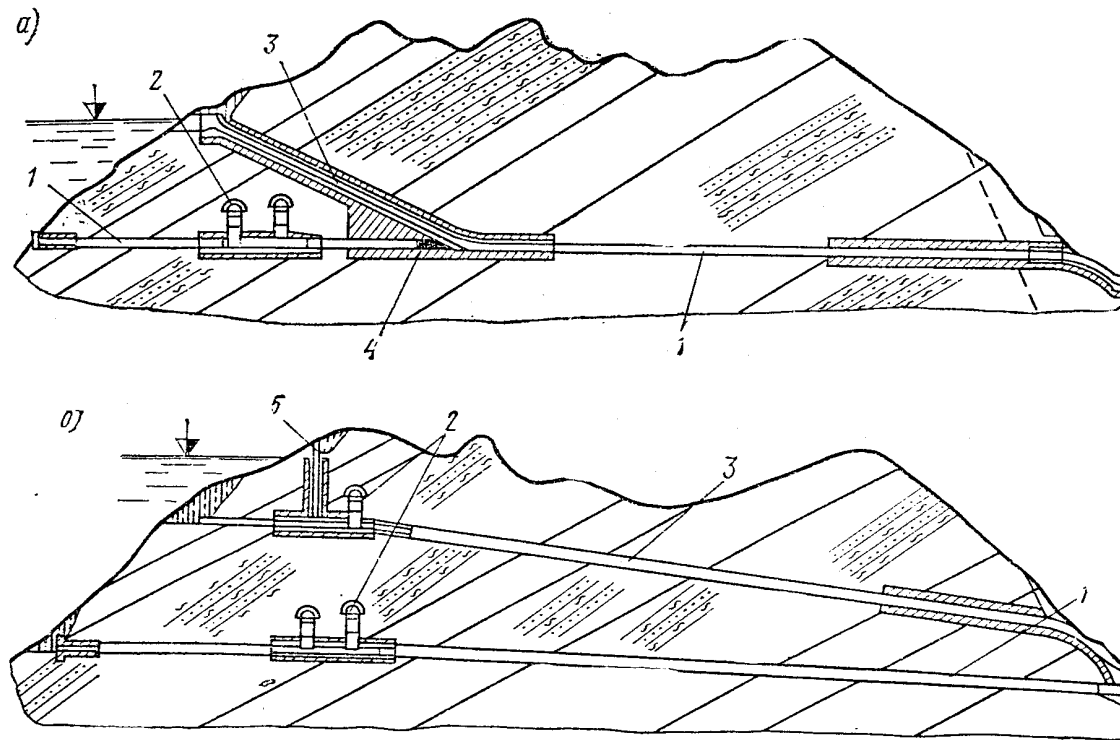
- 1. Bakiev M.R., Majidov J., Nosirov B., Xo'jaqulov R., Rahmatov M. Gidrotexnika inshootlari. 2-jild. Toshkent, IKTISOD-MOLIYA, 2009.
- 2. Розанов Н.П., Бочкарёв Я.В., Лапшенков В.С., Журавлёв Г.И., Каганов Г.М., Румянцев И.С. «Гидротехнические сооружения», под ред. Н.П. Розанова - М.Агропромиздат, 1985.
- 3. Хусанхужаев З.Х. “Гидротехника иншоотлари”. Ўқитувчи-наширети, Т.1968
- 4. Хусанхужаев З.Х. “Сув омборидаги гидротехника иншоотлари”. Уқитувчи, Тошкент. 1986.
- 5. Бакиев М.Р., Янгиев А.А., Кодиров О, “Гидротехника иншоотлари”. Фан. Тошкент. 2002.
- 6. Волков И.М., Кононенко П.Ф., Федичкин И.К. “Гидротехнические сооружения” М: Колос, 1968
- 7. Бакиев М.Р., М-Г.А.Кодирова, Ибраймов А. “Гидротехника иншоотлари” фанидан курс лойихалари ва амалий машғулотларни бажариш бўйича методик кўрсатма. 1,2 қисмлар. Т.,2009.
- 8. Бакиев М.Р., Кириллова Е.И., Коххоров Ў. “Гидротехника иншоотлари” фанидан лаборатория ишларини бажариш бўйича методик кўрсатма. Т.,2007.

- **1. Quvurli -minorali suv tashlagichlar**
- Ba'zi hollarda yopiq suv tashlagichlarni bevosita ustidan suv o'tkazmaydigan gruntli to'g'on tanasida joylashtiriladigan quvurli-minorali qilib bajariladi. Unga katta bo'lgan suv sarflarda va bosim bir necha metr bo'lganda bunday suv tashlagichlarning oddiy konstruksiyalari qo'llaniladi. Bunda ko'ndalang kesimi doimiy bo'lgan minora va o'zgaruvchan gidravlik rejimda ishlashga ruxsat etiladigan suv tashlagich kiradi (32.11-rasm, a). Bunday suv tashlagichlarning har xil konstruksiyalari bir qator meliorativ gidrouzellarda keng qo'llanilgan. Katta bosimlarda katta suv sarflarini o'tkazish uchun qurilgan Mingechaur (Rossiya) va Iril Emda (Jazoir) gidrouzellar suv tashlagichlari kiradi (32.11-rasm, b, v). Bu suv tashlagichlar bosimsiz rejimda ishlash uchun loyihalangan.

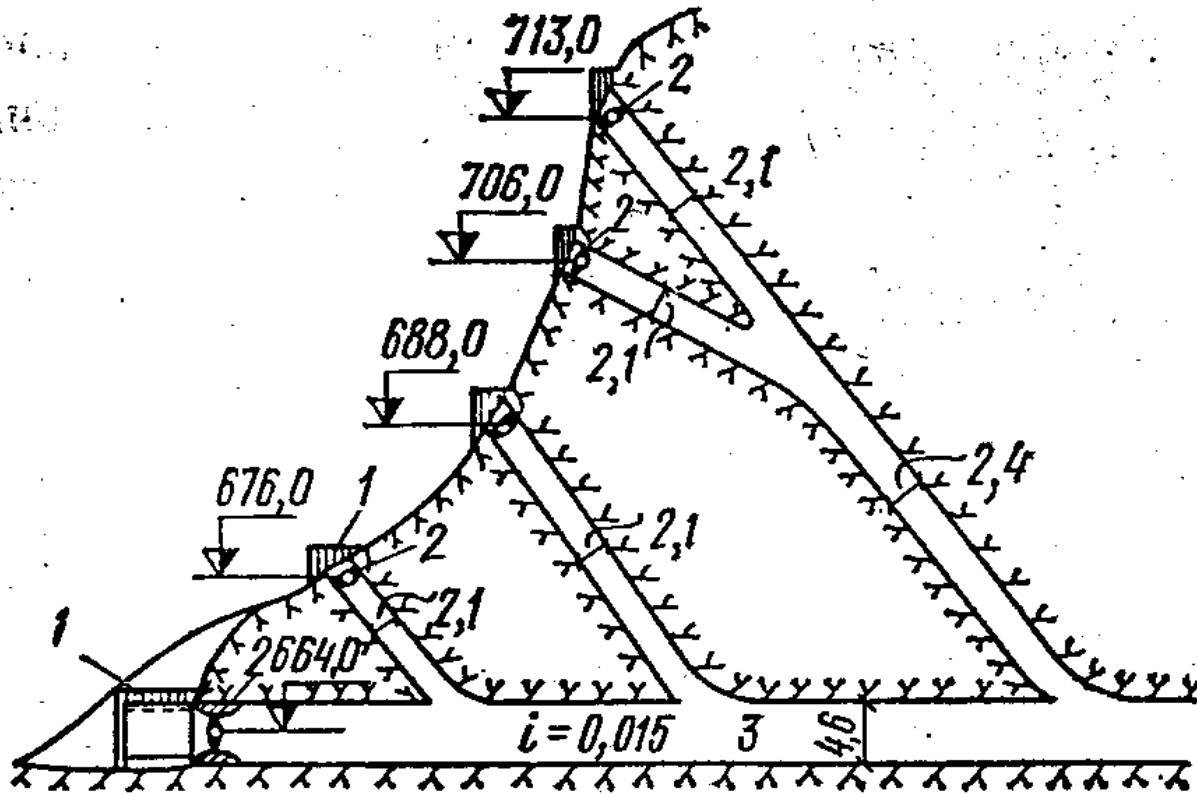

Quvurli- minimali suv tashlagichlar: a-uncha katta bo'lmagan sarflar va bosimlar uchun (namunaviy loyiha); b-Mingechaur gidrouzeli (Rossiya); v-Iril Emda gidrouzeli (Jazoir); 1-suvda oqib keluvchi jismlarni ushlovchi panjara; 2-ko'targich; 3-temir-betonli diafragma;4-deformatsiya choki; 5-gidroizolyatsiya; 6-zatvorlar kamerasi; 7-shaxta; 8-gil; 9-qumtosh; 10-tramplin; 11-kuchsiz slantslar.

2. Tunnelli suv tashlagichlar

- Yuqori bosimli gidrouzelning tunnelli suv tashlagichlari: a-yuzada joylashgan suv qabul qilgich bilan; b- chuqur joylashgan suv qabul qilgich bilan; 1- qurilish sarflarini o'tkazuvchi tunnel; 2-zatvorlar kamerasi; 3-suv tashlash tunneli; 4- betonli tiqin; 5-zatvorlarni boshqaradigan shaxta.

- Bir nechta suv qabul qilgichli tunnelli suv tashlagich: 1-panjara; 2-havo keluvchi joy; 3-qurilish tunneli.

- Yuza joylashgan suv qabul qilgichli tunnelli suv tashlagichlar odatda suv o'tkazuvchi traktning umumiy uzunligi bo'yicha bosimsiz oqim rejimida loyihalanadi. Chuqur joylashgan suv qabul qilgichli suv tashlagichlarda boshqaradigan zatvorlarning joylashuviga bog'liq holda oqim rejimi bosimli va bosimsiz bo'lishi mumkin. Zatvorlar tunnelning boshida joylashtirilganda zatvor oldidagi tunnelning uchta katta bo'lmagan uzunligida oqim bosimli, uzunligining qolgan qismida esa bosimsiz rejimda bo'ladi. Agar boshqaradigan zatvorlar tunnelning oxirida joylashtirilganda, trassaning umumiy uzunligi bo'yicha oqim bosimli bo'ladi.

- Qulay gidravlik sharoitlarni ta'minlash uchun tunnelli suv tashlagichlarga, shaxtali singari, odatda planda to'g'ri chiziqli ko'rinish beriladi. Bu oqimning katta tezliklar sharoitida burilishlarda aylanib o'tuvchi qurilmalarni o'rnatmaslikka imkon yaratadi. Tunnelli suv tashlagichlarga suvni frontal kelishi qulay ishlash sharoitlari bilan xarakterlanadi. Ular bitta tunneldan 5...6 ming m³/s gacha sarflarni o'tkazishda qo'llaniladi. Bunda oqim energiyasini so'ndirish shaxtali suv tashlagichning suv o'tkazuvchi trakti kabi amalga oshiriladi

